

[Per Federspiel.]

Derfor tror jeg, det er rigtigt, at vi fortsætter i fællesskab med de andre lande, er lydhøre over for de forslag, der fremkommer, som vi jo ved tidligere lejligheder har drøftet, Harmel-plan osv., og er opmærksomme på, at i disse nordiske forhandlinger er målet vedblivende at arbejde for et forenet Europa.

Niels Helveg Petersen: Baggrunden for denne markedsdebat og for de nordiske forhandlinger, der nu går ind i en afgørende fase, er som fremhævet af handelsministeren udviklingen i den europæiske markeds politik. Danmark opretholder sin ansøgning om medlemskab af fællesmarkedet, men vel uden særlige håb om en snarlig ændring, der kunne bane vej for realitetsforhandlinger om en udvidelse. Danmark deltager i EFTA og drager fordel heraf fortsat, men det kan nu mistrøstigt konkluderes, som handelsministeren gjorde det, at der ikke består mulighed for en udbygning af samarbejdet. Intet nyt gennembrud kan ventes inden for EFTA. Det er disse fastfrosne fronter i den europæiske markeds politik og de mange fejlslagne forsøg på en optøning, der er baggrunden for det forsøg, der nu gøres på nordisk plan.

Der har vel i mange kredse til stadighed gennem årene været god vilje til udbygning af det nordiske økonomiske samarbejde, men det har ikke i mange år kunnet fremkalde noget væsentligt pres på prøvemulighederne. Tanker og ønsker herom har ligesom ligget underdrejet i den efterhånden lange periode, hvor Danmarks og de øvrige nordiske landes bestræbelser helt og aldeles har været vendt mod den centrale opgave at bidrage til en heling af den europæiske markedssplittelse.

Denne opgave er uforandret central, men må nu forsøges løst ved andre midler end den hidtidige politik, der har bygget på håbet om, at noget ville vise sig.

Der er nu gået godt 6 år siden den 14. januar 1963, da den franske præsident smækkede døren i for en udvidelse af fællesmarkedet. I denne periode er der med korte mellemrum fremkommet rygter og gisninger, der er gået ud på, at nu kunne man forvente, at en ændret holdning var på vej. Mange forsøg er gjort fra de fems side på at bringe planer om en udvidelse ud af dødvandet, og

det er i denne 6-årige periode ikke så sjældent hændt, at nogen optimisme har bredt sig. Troen på en snarlig løsning af de europæiske markedsproblemer har imidlertid ustandselig måttet lide skuffelser og er i dag vel mindre end nogen sinde.

Ikke sjældent ser man det synspunkt fremhævet, at markedsproblemerne vil løse sig, den dag den franske præsident ikke hedder de Gaulle. Den franske præsident er blevet personificeringen af den franske modstand mod fællesmarkedets udvidelse, men det er efter min mening naivt at tro, at selv en fransk præsident ved navn de Gaulle ville være i stand til i kraft af personlig viljestyrke og synspunkter ene mand at bremse den europæiske udvikling, hvis ikke denne holdning og disse synspunkter dækkede opfattelsen i bredere kredse med betydelig indflydelse både i Frankrig og i andre fællesmarkedslande.

Der er efter min opfattelse ingen særlige holdepunkter for at antage, at den franske markeds politik afgørende ville ændre karakter, den dag præsident de Gaulle ikke er Frankrigs præsident. Den ofte meget provokatoriske form, den franske markeds politik har fået, bærer vel nok præsidentens helt personlige stempel, men dens indhold bygger på andre og vel for så vidt desværre mere solide fundamenters end en enkelt persons luner.

Den opfattelse deles ikke af alle, men selv om man skulle nære en anden opfattelse, så må man i hvert fald acceptere som en kendsgerning, at præsident de Gaulle er Frankrigs præsident endnu en tid, nemlig til 1972, hvor det næste præsidentvalg skal holdes. Selv om det derfor skulle forholde sig sådan, som nogle antager, at den markeds politiske situation vil ændre sig efter præsidentvalget i 1972, så må selv de største optimister dog erkende, at i tiden indtil da er udsigterne til en udvidelse af fællesmarkedet mindre end små.

1972 er samtidig det år, der nævnes som året, hvor en eventuel nordisk økonomisk union skal træde i kraft. Da det er en klar forudsætning og en forudsætning, man er enig om for de nordiske forhandlinger, at de enkelte nordiske lande bevarer deres handlefrihed i forhold til fællesmarkedet, så vil de tidsmæssige muligheder for at opfang og udnytte eventuelt ændrede signaler